

BARAJ İNŞASI İÇİN YAPILAN KAMULAŞTIRMALARDA KAMULAŞTIRMA SAHASINA MÜCAVİR TAŞINMAZ MALLARIN KAMULAŞTIRILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK

Cumhurbaşkanı Kararının Tarihi : 23/10/2019 Sayısı : 1704
Yayımlandığı Resmî Gazetesinin Tarihi : 24/10/2019 Sayısı : 30928

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve İlkeler

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; baraj inşası için yapılan kamulaştırmaların tamamlanmasından sonra çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşim düzeninin bozulması, taşınmazdan sosyal ve ekonomik yönden yararlanılmasının mümkün olmaması durumunda, kamulaştırma sahasına mücavir taşınmaz malların kamulaştırılabileceğine dair çözüm yolları hakkında usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, baraj inşası için yapılan kamulaştırmalar sonunda ilgililerin başvurusu üzerine; çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulup bozulmadığı, ekonomik veya sosyal yönden yararlanılmasının mümkün olup olmadığı yönlerinden incelenmesi ile çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulduğuna ve kamulaştırma sahasına mücavir taşınmaz mallardan yararlanılmasının mümkün olmadığına karar verilmesi halinde, bu taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 12 nci maddesinin altıncı fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Baraj: Su biriktirmek amacı ile akarsu vadisini kapatarak suyun akışını engelleyen; enerji, sulama, içme suyu ve taşkın koruma gayeli barajlar, göletler, regülatörler ve seddeleme ile su seviyesi yükseltilebilen tabii göller gibi yapıları,

b) İdare: Yararına baraj kamulaştırma hak ve yetkisi tanınan kamu tüzel kişilerini, kamu kurum ve kuruluşlarını, gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerini,

c) Komisyon: Baraj inşası için yapılan kamulaştırmalar sonunda ilgili hak sahiplerinin başvurusu üzerine, çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulup bozulmadığı, kamulaştırma sahasına mücavir taşınmaz mallardan ekonomik veya sosyal yönden yararlanılmasının mümkün olup olmadığı hususlarını incelemek ve gerekli kararları vermek üzere taşınmaz malın bulunduğu yer valiliklerinde kurulan komisyonu,

ç) Mutlak koruma alanı: İçme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan tabii göl, baraj gölü ve göletlerin, maksimum su seviyesinden itibaren yatayda 300 metre genişliğindeki kara alanını, bu alanın içme-kullanma suyu havza sınırını aşması halinde havza sınırını,

d) Mücavir alan: Baraj kamulaştırması nedeni ile sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeni bakımlarından etkilenen ve yerleşim birimine ait idari sınırlar içerisinde ve baraj kamulaştırma sınırının dışında kalan alanı,

e) Mücavir taşınmaz mallar: Baraj kamulaştırma sınırı bitişiğindeki taşınmaz mallar ile, yerleşim biriminin baraj gölü altında kalması sebebi ile tüzel kişiliğin sona ermesi ve yeniden tüzel kişilik kazanmaması halinde sosyal, ekonomik veya yerleşme yönlerinden yararlanma imkanı kalmayan taşınmaz malları, yerleşim biriminin tüzel kişiliğinin devam etmesi ve arazilerinin % 60'ından fazlasının kamulaştırılmış olması halinde geriye kalan taşınmazlardan sosyal, ekonomik veya yerleşme yönlerinden yararlanma imkanı kalmayan taşınmaz malları,

f) Yerleşim birimi: Mevzuat hükümleri ile belirlenmiş idari ve mülki yapısı bulunan ve bir bölgeyi belirleyen yerleri, ifade eder.

İlkeler

MADDE 4- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Kamu yararının gözetilmesi,
- b) Baraj inşasından sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeni bakımlarından etkilenen taşınmaz maliklerinin veya aynı hak sahiplerinin mağduriyetinin olabilecek en düşük seviyeye getirilmesi,
- c) Ekonomik ve sosyal faaliyetlerin olabildiğince devamının sağlanması, ilkelerine uyulması esastır.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Esasları

Mücvir taşınmaz malların kamulaştırılması şartları

MADDE 5- (1) Baraj inşası sebebi ile mücvir alanda kalan mücvir taşınmaz malların kamulaştırılabilmesi için;

- a) Yerleşim biriminde baraj inşası için bir kamulaştırmanın yapılmış olması,
- b) Başvurusu yapılan taşınmazın, kamulaştırma sahasına mücvir alan içinde ve mücvir taşınmaz mal niteliğinde olması,
- c) Taşınmaz sahibinin/sahiplerinin, baraj inşası için yapılan kamulaştırma işleminin tamamlandığına ilişkin ilanın indirildiği tarihten itibaren bir yıl içinde taşınmazın bulunduğu yer valiliğine tüm gerekçeleri ve varsa delilleri ile birlikte yazılı olarak başvuruda bulunması,
- ç) Komisyon tarafından yapılacak inceleme sonucunda, baraj inşası nedeni ile yapılan kamulaştırma sonucu çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulduğuna ve taşınmaz maldan ekonomik ve sosyal yönden yararlanılmasının mümkün olmadığına karar verilmesi, gereklidir.

İlan, müracaat süresi ve esasları

MADDE 6- (1) Baraj inşası için kamulaştırılacak taşınmazların tamamının kamulaştırılıp idare adına tescillerinin gerçekleştirilmesinden sonra kamulaştırmaların tamamlandığına ilişkin ilan;

- a) Baraj projesinden etkilenen yerleşim birimlerinin bağlı oldukları muhtarlıklarda veya vatandaşın kolaylıkla görebileceği uygun yerlerde,
- b) Baraj projesi sebebi ile tüzel kişiliği sona eren ve yeniden tüzel kişilik kazanmayan yerleşim yerleri için bağlı bulunduğu ilçe belediyesi ve kaymakamlıklar ile ilgili valiliklerde, on beş gün askıda kalacak şekilde idare tarafından ilan edilir. İlanın asılması ve indirilmesi tutanağa bağlanır.

(2) İlan ayrıca idareye ait resmi internet sitesinde de yayımlanır.

(3) İlanda; baraj inşası için yapılan kamulaştırmalar sonunda, çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulduğu, taşınmazdan ekonomik veya sosyal yönden yararlanılmasının mümkün olmadığı iddiasında olan taşınmaz mal sahiplerinin 2942 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin altıncı fıkrası gereğince taşınmazının kamulaştırılması için bulunduğu yer il valiliğine yazılı olarak başvuruda bulunabileceği belirtilir.

(4) Mücvir taşınmaz malların kamulaştırılmasına ilişkin başvurular, malikleri veya usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş vekilleri tarafından, ilanın indirildiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde taşınmazın bulunduğu yerleşim yerinin bağlı olduğu valiliğe gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak yapılır.

(5) Paylı veya iştirak halinde mülkiyet olması durumunda müracaat, taşınmaz mala malik olanların tamamı tarafından yapılır.

(6) İlanın indirildiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kullanılmayan başvuru hakkı düşer.

İdareden görüş alınması

MADDE 7- (1) 6 ncı maddenin birinci fıkrası gereğince yapılacak ilanın indirildiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde valiliğe yapılan yazılı başvuruların ve varsa tüm eklerinin bir örneği, bir yıllık başvuru süresinin sonundan itibaren on gün içinde valilik marifetiyle idareye gönderilir. İdare 6 ay içinde başvuru hakkındaki görüşünü valiliğe bildirir.

Komisyon teşkili

MADDE 8- (1) Baraj inşası için kamulaştırılacak taşınmazların tamamının kamulaştırılıp idare adına tescillerinin gerçekleştirilmesinden sonra kamulaştırmaların tamamlandığına ilişkin ilanın ilgili yerlere asıldığı tarihten sonra, idarenin talebi üzerine il dâhilinde görev yapmak üzere valilik bünyesinde komisyon kurulur.

(2) Komisyon, valinin veya görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında; vali tarafından belirlenecek o ildeki Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı temsilcileri ile idarece görevlendirilecek iki yetkiliden teşekkül eder.

Komisyonun toplanması ve görevleri

MADDE 9- (1) Komisyon, yazılı başvuru dilekçesi ve varsa ekleri ile idarenin görüşünün valilik tarafından komisyona iletilmesinden itibaren otuz gün içinde üye tam sayısı ile toplanır ve salt çoğunluk ile karar alır.

(2) Komisyon 10 uncu madde hükümleri gereği yapacağı inceleme ve değerlendirme sonucunda; çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulup bozulmadığı, taşınmaz maldan yararlanılmasının mümkün olup olmadığı hususunda, ilk toplantısından sonra altmış gün içinde karar verir.

(3) Komisyon karar vermeden önce idareden veya ilgili birimlerden konu ile ilgili ayrıntılı rapor hazırlamalarını isteyebilir.

(4) Komisyon toplantıları tutanağa bağlanır. Gerekçeli olarak hazırlanan kararlar, komisyon başkan ve üyeleri tarafından imzalanır.

İnceleme, değerlendirme ve karar

MADDE 10- (1) Komisyon;

a) Yazılı başvurunun süresi içinde yapıp yapılmadığı,
b) Başvuruda bulunanın taşınmazın maliki/malikleri ve/veya usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş vekili olup olmadığı,

c) İdare tarafından baraj inşası için kamulaştırma yapıp yapılmadığı,
ç) Başvurusu yapılan taşınmazın, kamulaştırma sahasına mücavir alan içinde ve mücavir taşınmaz mal niteliğinde olup olmadığı,

d) Kamulaştırma sahasına mücavir taşınmaz malların ve çevresinin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulup bozulmadığı, ekonomik veya sosyal yönden yararlanılmasının mümkün olup olmadığı,

e) Yerleşim biriminin baraj gölü altında kalması sebebi ile tüzel kişiliğin sona ermesi, yeniden tüzel kişilik kazanmaması ve mücavir alanda kalan taşınmazlardan ekonomik veya sosyal yönden yararlanmanın mümkün olup olmadığı,

f) Baraj projesinden etkilenen yerleşim biriminin tüzel kişiliğinin devam etmesi ve arazilerinin % 60'ından fazlasının kamulaştırılması halinde geriye kalan taşınmazlardan ekonomik veya sosyal yönden yararlanmanın mümkün olup olmadığı,

g) Mücavir alanda kalan ve yerleşim birimleri için ekonomik ve sosyal yönden önem arz eden; mera, yaylak, kışlak, ekonomik olarak kullanılan ve kullanılabilir olan hazine arazileri ile tarım dışı geçim kaynaklarının bulunup bulunmadığı,

hususlarında bir inceleme yaparak çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulup bozulmadığını ve taşınmaz maldan yararlanılmasının mümkün olup olmadığını değerlendirir.

(2) Yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulduğuna ve taşınmaz maldan yararlanılmasının mümkün olmadığına karar verilmesi halinde taşınmaz mal kamulaştırmaya tabi tutulur. Diğer durumlarda başvurunun reddine karar verilir.

(3) Komisyon tarafından verilen karar, valilik tarafından başvuru sahiplerine ve idareye tebliğ edilir.

Kamulaştırma işlemleri

MADDE 11- (1) Komisyon tarafından çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulduğuna ve taşınmaz maldan yararlanılmasının mümkün olmadığına karar verilmesi halinde; söz konusu mücavir taşınmaz malların kamulaştırılmasında 2942 sayılı Kanunun 22 nci ve 23 üncü maddeleri hariç olmak üzere diğer hükümleri uygulanır.

İçme-kullanma suyu amaçlı barajlarda mücavir alan kamulaştırması

MADDE 12- (1) Amaçları arasında içme-kullanma suyu olan barajlarda, mücavir alan değerlendirmesi baraja ait kamulaştırma sınırı dikkate alınarak yapılır. Mücavir alan şartlarını taşımadığı için kamulaştırılması uygun görülmeyen yerleşim birimlerinde daha sonraki yıllarda içme-kullanma suyunu kullanan idare tarafından mutlak koruma alanının tamamının kamulaştırılmasının tamamlanmasından sonra bu yerleşim birimlerinde yeniden mücavir alan değerlendirmesi yapılabilir. Bu durumda mücavir alan kamulaştırmaları idare tarafından yapılır. Sadece içme suyu amaçlı barajlarda mücavir alan kamulaştırması ile ilgili harcamalar mevzuatına göre suyu kullanan idare tarafından, birden fazla amaca hizmet eden barajlarda ise maliyet bölüşümündeki hissesi oranında ilgililer tarafından karşılanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Dava şartı

MADDE 13- (1) Baraj inşası için yapılan kamulaştırmalar sonunda kamulaştırma sahasına mücavir taşınmazların maliklerinin, taşınmazlarından sosyal ve ekonomik yönden yararlanma imkânlarının kalmadığını ileri sürerek dava yoluna başvurabilmeleri için ilgili valilik komisyonuna başvuruda bulunması dava şartıdır.

(2) Komisyon kararına karşı dava açma süresi içerisinde taraflarca yetkili ve görevli mahkemede dava açılabilir.

İstisnalar

MADDE 14- (1) Baraj projesi sebebiyle kendi idari sınırları içerisinde veya mücavirinde iskâna tabi tutulan yerleşim birimlerinde bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

(2) Baraj gövde inşaatına isabet etmesi sebebiyle öncelikli olarak kamulaştırmaya tabi tutulan ve boşaltılan yerleşim birimlerinde bu yerleşim birimine ait kamulaştırmaların ve iskân çalışmalarının tamamlanmasından sonra baraj projesine ait kamulaştırmaların tamamlanması beklenmeden sadece bu yerleşim birimi için ilana çıkılarak mücavir alan kamulaştırması yapılabilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 15- (1) 27/6/1985 tarihli ve 85/9634 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Baraj İnşaatı İçin Yapılan Kamulaştırmalarda Kamulaştırma Sahasına Mücavir Taşınmaz Malların Kamulaştırılması Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

İlanı yapılmış projelerde yapılan başvurular

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 15 inci madde gereğince yürürlükten kaldırılan yönetmelik kapsamında, bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce idareye yapılan ancak sonuçlandırılmayan başvurular, valiliklere yapılmış sayılır. Bu başvurular, görüşü de eklenerek idare tarafından ilgili valiliğe iletilir. İlgili valilik bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak gerekli iş ve işlemleri yerine getirir.

Yürürlük

MADDE 16- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.